

Պուրա երթալիք ընդունեցուն ձամբու .
ծախըր տանողին վրայ է :
Լուսգրոյ վերաբերեալ նստմակ համ ո՞ր
եւ իցէ զրութիւն , սմբագրին պիտի
ուշ լլուսի . եւ ասոնց ձամբուն ծախա
քը իսկողին վրայ է :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱՆԻ

ԿՈՍՏԱՆԴՎՈՒԳՈԼԻՍ 28 ԱՊՐԻԼ

Վւրուղայէն այս շարթու եկած լու
լերն ալ նոր բան մը չեն ծանուցաներ մե-
զի : Քաղաքական դժուարութեանց վը-
րայէն պատերազմի կասկածնելը փարա-
տած կերեւին, բայց սիրտերը միշտ ան-
հանգիստ վիճակի մէջ են, եւ այս անհան-
գստութիւնն ալ գէշ ազեւցութիւն մը
ըօած է բոլոր առեւտրական դործոց վիսյ

Փարիզէն մայրաքաղաքիս ըրագիրնեւ
ըուն մէկուն դրված նաևակ մը Եւ բոպայլ
այժմեան վիճակը լաւ նկարագրած ըլլա.
լով, կինոյ ճիշդ գաղափար մը տալ մեր
արդոյ ընթերցող :

" Ը ատ զարմանալի ժամանակէ կը-
սէ մեր ժամանակը: Ա՞էկ օրէն միւսը
միտքերուն վիճակն իր գեմքը կը փոխէ
առանց որիշ իրողութիւն մը պատահէ:

ըլւ՝ որով մարդ կարող ըլլայ հասարակ կաց կարծիքին յանկարծական փոփոխութիւնները մեխնելու : Առաւտօտուն՝ ամեն մարդ պատերազմ ըլլալու կարծիքին վերայ է առանց դիւնալու կամ ըսելու թէ ինչ պատճառաւ . իրիկունը, ընդհակառակին, ամեն մարդ վստահէ խաղաղութեան վրայ, եւ պատճառը հարցունեսնէ չկընար ըսել : Այս տպաւորութեանց շարժականութիւնը՝ որ կարդէ գուրսադրդեցութեան մը ներբեւ կերեւի եւ քաղաքական աշխարհին տեսարանը Օրբուայի տեսարանին կը նմանցունէ, ուր զանազան տեսարանաց պատկերներն աչքի առջեւ իրարու կը յաջորդին մեջենագործին սուլելովը, իրօք ընդհանուր նեղութիւն մը, տարտամ անհանգստութիւն մը ցոյց կուտայ : Արդարեւ, վերակաղմութեան կամ գոնէ վերանորոգութիւն աշխատութիւն մը կայ որ Եւրոպայի հին հաւասարակշռութիւնը հին սկզբունքները եւ իր ընկերական կարգը վտանգի մէջ եւ խնդրոյ տակ կը ձգէ :

“ Եւրոպայի ընդհանուր վիճակը
ստուգին յղիէ հաւանական դէպքերով։
բայց այս հաւանական դէպքերը գեռ-
հեռու են։ եւ ինչալ որ զան տժդոհ-
ները, առջեւնիս քանի մը ամիս խաղա-
ղութիւն ունինք։ Երդարեւ Զուից-
յերիա կը շարունակէ իւր բողոքները Սա-
ֆույի վիճակին փոփոխութեանը վրա-
յօք, բայց ի՞նչ պիտի ձեռք բերէ։
Ըստի եւ Գօսիններ քաղաքներուն ցե-
ղոքութիւնը, ինչպէս որ 1815 ին ո-
րոշվածէ։ Պազլիոյ կառավարութիւնը
դէմ չկենար այս հին վիճակն ապահով-
ցընելու։ Ուստի այս վիճը կուղէ թրգ-
թակցութեամբ լմնայ եւրոպական մէծ

աէլութեանց մէջ, կուզէ՝ Անդղիոյ խընդրանացը համեմատ դեսպանաժողովի մըջ և մնայ՝ հոգ ընելիք բան մը չէ:

“ Աւատրիա կը բողոքէ իստալական
դքսութեանց եւ Ուօմանիայի գաւառնեւ.
րուն Սարտանիայի հետ միանալուն դէմ
ինչպէս որ Զուբցերիա ալ կը բողոքէ
Սավոյի երկիրը Դաշտիոյ հետ միա-
նալուն դէմ։ Մօտենայի գուրքն ալ նոյն
պէս բողոքեց։ Պատն ալ իր կերպով
բողոքեց բանադրանքով՝ որ աւելլ
քաղաքական բողոքի երեւոյթ ունի-
քան թէ կրօնական գործի մը։ Բար-
մայի դքսուհին ալ կը բողոքէ։ “ Սար-
լիի ու Սպանիայի կառավարութիւննե-
րին ալ կրնան բողոքել ՚ի նպաստ յիշ-
եալ դքսուհւոյն՝ Պուրաբնի տօհմէնքը-
լալուն համար։ Այս ամեն բողոքները
չպիտի կրնան եղելութեանց ընթացքը
փոխել, եւ ամենը մէկն աերութեանց
դիւնատուներուն մէջ թաղվելու պի-
տի ևսթան։ ”

“ Բայց մեսլիքը պիտի ըլլայ՝ մշտացոց Խտալիա մը չորս թագաւորով, որոց երեքը յայտնապէս թշնամի պիտի ըլլան չորրորդին՝ որ իրենց իշխանութեանը վտանգ պիտի սպառնայ: Այս միջոցն, Սարտենիայի կառավարութիւնն ինքզինք կը չափաւորէ Գաղղիոյ կառավարութեան խրաներովը, եւ մեծ ջանք կընէ Խտալիոյ միաւորական շարժումն արգիլելու: Հռոմի մէջ Գաղղիական զօրաց ակզ Վարօլիդան զօրք գրվելուն հաճութիւն կուտայ, եւ կը խոստանայ ըղդուշանալու որեւէ վէճերէ, որ պատերազմի նշան կրնան ըլլալ Ուօմանիայի Սարտենիական զօրաց եւ Հռոմի Վարօլիդան զօրաց մէջ: Ես կը հաւատամ Քավուր կոմիսին խոստան նքնջերուն անհեղջութեանը բայց չեմ կրնար հաւատալ Պատին իշխանութեան հիմը փորող կիրքերուն հանդարառութեանը: Ուստի ներկայ միհակը գրեթէ ապահով ցած զինադաշտարում մընէ բայց միհածադինք հաւատալու որ գինադադարում է միայն:

“ Պազզիական զօրաց ճռոմին կան-
չը վելուն ժամանակը գեռ որոշված չէ :
Եռ այժմ՝ կաշխատվի Ս. Աթոռին եր-
կիրներուն հասարակաց հանդարտու-
թիւնն ապահովընելու առանց մեր զօր-
քերուն օդնականութեանը : Բայց գեռ
չկրցաւ ձեռք բերվել այս ցանկացեալ
արդիւնքը ։ Ասածիս նայելով, “ Սաքո-
լիի զօրքերը միայն Մարքզի եւ Օմո-
րիայի դաւառները պիտի պահպանեն :
Դակ հռոմի պահպանութիւնը պատա-
հան զօրաց բանակի մը պիտի յանձնելիք .
եւ այս բանակին հրամանաւարութիւն

պիտի ընէ Աամօրիսիէռ զօրապետը, ու
այս միջոցն ամեն փոյթ ՚ի դործ դրած
է զանիկա կազմելու՝ քանի մը երեւելլ
օրինաւորականներու եւ հռոմեականնե-
րու հետ :

“ Ա Բաէրսինեի կոմսը Ա օնտրայի մէջ
կատարած պաշտօնէն գոհութեամբ ըս-
դարձաւ : Ա երեւի որ անցած անցքերը բո-
լորովին համաճայն չեն իր Ա նդղեոյ կա-
ռավարութեան ու որւած ապահովութիւն
ներուն հետ : Գաղղիայ կառափարութիւ-
նըն այս միջոյին անհաւատալի ջանքեր
կընէ Ա ւրուպական տերութեանց մոքէն
հեռացընելու այն կասկածը թէ Գաղղիա
ժամանակ մը ետքը Ուէնի եւ Ա սպօր
առհմանագլուխները պահնջելու պիտի
ելէ : Ա յս ջանքերը կը ցուցընէն , թէ
Գաղղիա մէծ զժուարութիւն կը կրէ
համացելու Ա ւրուպայի տերութիւնները ,
թէ ինքը միտք չունի ամենեւին իր հին
սահմանները ձեռք բերելու : Ա սոր հա-
մարէ որ այժմեան խաղաղութիւնն ան-
հանդարաւ խաղաղութիւն մընէ , որ ոչ
ժողովուրգներուն փառահութիւն կուտայ-
եւ ոչ կառավարութիւններուն , :

Աիկիկա կղզւոյն եւ Պարօլի երակիներուն մէջ մտաց յուրզմունքը կը շարունակէ, եւ քաղաքադէտներու հարժակացը նայելով զիւրաւ եւ շուտով չպիտի կրնաց հանգարակիլ : Աիկիկա կղզւոյն մէջ ապստամբներուն թիւն օրէ օր շատնալու վրայ է կըսեն, եւ թէպէտ քաղաքներուն մէջ կառափարութեան զօրքերն յաղթող ելած են, բայց լեռներուն մէջ ամրացած ապստամբները ու միայն չեն կըցած զսպել, այլ եւ շատ նեղութիւն կը կըսեն եղեր անոնցմէ :

Сյо аպսամբական շարժու մներուն
ու յուզմունքներուն վրայօք Պէլճիպայի
լրացիր մը հետեւեալ ուշաղրութիւնն
արժանի խորհրդածութիւնները կընէ :
“ Ենք որ Սիկիլիայի յուզմունք-
ներուն ու ապսամբական շարժու մնե-
րուն մէջ Ընդդիոյ մատը կայ կը կար-
ծեն, լաւ չեն հասկրցած Սիկիլիոյ ու
Կարոլիի ժողովրդներուն մատց տրա-
մագրութիւններն ու բաղձանքները :

Արդ, ի՞նչ կրնան ըլլալ ասոնց մատց
տրամադրութիւններն ու բաղձանցները
միջին եւ հիւ սխային խտալիոյ մէջ ան-
դած անցքերուն առջեւ։ Թէ եւ Կա-
ռօլիի Պրանցիսկոս Բ թագաւորը թա-
գաւորներուն լաւագոյնը եղած ըլլար ա-
մենալու խորհրդականներէ շրջապատ-
եալ, թէեւ այժմեան կառափարութեան
դրութիւնը խիստ լաւ եղած ըլլար, այսու-
ամենայինի խտալական միութեան մնջ դա-
ղափարն իր հպատակները պիտի յուղորեր

փափաքելու որ իբենց երկիրն ալ Իտաւ
չնոյ միւս երկիրներուն հետ խառնըվել
կամ միանայ : Բայց Գրանչխակոս Ռ. Թա-
գաւորներուն լաւագոյնը չէ, իր խորհր-
դականներն ընտիրքաղաքէաները ըլլալէ
հեռու են, եւ Կարօլիի մէջ ծաղկան
կառավարական դրութիւնը անտանելիէ :
Այրոր աս ամենուն վրայ աւելինան խել-
մը զրգուիչ յայտարարութիւններ, Խ-
տալիոյ ամեն կողմէն Կարօլիի երկիրնե-
րուն մէջ լցված հայրենասիրական նա-
մակներ, խիստ գործունեայ եւ հանձա-
րեղ քարոզութիւններ՝ որ բոլոր ժողո-
վրդեան զժգոհութիւնը կը զրգուեն կա-
ռավարութեան դէմ, եւ վերջապէս Սար-
տինիայէն եկած կէս պաշտօնական քա-
ջալերութիւններ, թող մտածէ՝ մէկը,
թէ եռանդուն հայրենասիրութիւն եւ
գիւրագրիս բնաւորութիւն ունեցող
ժողովուրդ մը կրնայ այս ամեն հրապու-
րանըներուն դիմանալ :

“ Ասխատեսութիւն ունեցող անձինք՝ որոնք “Աարօլիի ու Հռոմի արքունեացքազգին վրայ կը մտածեն, (վասրն զի վերը ըրած բոլոր խօսքերնիս այս վերջին տէրութեան ալ կը պատշաճի), իիստ լաւ գիտեն ասիկա, եւ չեն դադարիր դործին ուղղակի յարաբերութիւն ունեցողներուն ուշադրութիւնը այս կետիս վրայ հրաւիրելէ: Դժբաղզգաբար, այս անձինքը քիչւոր են, եւ աւելի դէշն ան է որ զիրենք մտիկ ընող չեկայ: ”,

— 6 —
Սավօայի ու Կիսայի կոմսութեան
երկիրնեսուն մէջ ընդհանուր քուէարիկու-
թիւն ըլլալով, բոլոր ժողովուրդը Դադ-
ոյու հետ միանալու քուէ առւաւ :

— o —

Սպանիոյ մէջ քաղաքական խոռվաւ-
թեան առիթ եղող արքայադուն Մօն-
թէ Խոլէն կամսն իր Գիշտինան եղորը
հիտ բանըլիք է : Խակ ապասամբութեան
առաջնորդ եղող Օրթէկա զժրապետը՝
Հրացանի բանըլիք սպաննրիեցաւ :

Այս հաստատեն թէ թագուհին շատ
ուզերէ Օրթէկա զօրապետին կեանքը
շնորհել, բայց պաշտօնեայնեղը չենթո-
ղուցել:

Յիշեալզօրապետէն դատ ուղիւքա-
նի մը հոգի ալ մահուան դատապարտ-
վնցան :

— 6 —
Աւատրիոյ տէրութեան գանձուց
պաշտօնեայ Պ. Տը Պլուք սեպուհին
յանկարծական մահը՝ որ առջե բերանը
կաթուածէ, յառաջ եկած կարծըվեր էր,
և տքին եկած տեղեկութիւններէն կիմաց-
իի որ անձնասցանութեան դործ է եղեր,
ու հետեւեալ պարագաներուն մէջ կա-

դաց զիւրութեան համար շնչված : Այս բարագաղթին ամեն հայ գրավածառներուն քով կը դանդիմ :

ԹՈՒՐՖԵՆՏՍ ՏԻՎԻՆ

ԵՎ

ԻՒ ԳԵՐԵՓԵՐ ԵՄԵՐԻՆԵՅԻ
ՆՐԵՑԱԿԱ ՔԱՐՉՁԱՅ ՎՐԱՅՈՒ

Քան երեսէ բաղկացեալ տեսարկմն, եւ ուզողս կրնայ մայրաբաղթին հայ գրավածառներուն քով դանել :

Եւրոպայի բոլոր մած քաղաքներուն մէջ Տարեցոյց, Աւեցոյց, Առաջնորդ եւ ուրիշ ասոնց մօտ անուններով զիւրէր կը հրատարակին ամեն տարի ըրոց մէջ նոյն քաղաքներուն բոլոր գործակալութեանց, տակեւորական տուններուն, գործարաններուն եւ բոլոր երեւելին բնակչաց տեղերը, անունները եւ այլն նշանակված են հասարակութեան եւ զիւրակապէս ճանապարհորդներուն ու օտարականաց զիւրութիւն ըլլալու համար, որպէս զի ուզած տեղերնին եւ ուզած անձննքնին առանց դժուարութեան հարենան դանել, եւ ասանկով ամեններն նեղութիւն չեն կրեք :

Ասանկ օգտակար զիւր մատայս օրերս Ա. Պալույ մէջ հրատարակիցաւ դադլիքն լեզուվ

ԵՄԵՐԻՆՈՒ ՏՐ ՔՈՄԵՐՈՒ

ՈՒ

ԿԻՏ ՏԵՇՈ ԸՏՈՒՅ
ՏԱՐԵՑԱՅ ՎԱՀԱՐԱՎԱԿԱԲԵՐԵԱՆ
ԿԵՄ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԵՂԻՆԵՐՈՒ
անունով, աշխատափրութեամբ արդոյ Ա. Պալու եւ Յ. Աղաւաւը Պարոններով :

Իուն : Այս զիւրին մէջ տարեցոյի մը պէտք եղած վերցիշնեալ տեղեկութիւններուն խիստ կարեւորները դանցվելով, մէծ զիւրութեան միջօց մը պիտի ըլլայ թէ օտարականներուն եւ թէ մայրաբաղթին վաճառականացը : Աղջնակները դիմաւութիւն ունեն հասցեներուն ցանկն աւել ընդարձակելու գալ տարուան հըրատարակելիքներուն մէջ :

Այ ծախիք արգոյ Ա. Պալու եւ Յ. Աղաւաւը պարոններուն քով Պետյուի մէծ փողոցը թիւ 273, եւ Ա. Պօլոյ ամեն դրավածառներուն քով :

ՄԵՆՈՒՄՈՒՆՔ

Յասաջեկայ 1860 մայիս 1 ին ըսկանալ Հերեթի-Խայրիկի շատեւեալ բարուն մէջ ճամրու զինները հետեւեալ կերպով պիտի առնցին :

Բուռնէլի համարականութուցիւն	Անուսուն-էնուսութուցիւն
Փարա	Փարա
200 Ենի մահալէ	160 Պէյրու
200 Պէյրու	160 Բաշա պահէ
200 Թարատպիս	140 Գանլըն
160 Ենի քէյ	120 Անատօնիսար
160 Սթենիս	120 Գանտիլի
120 Լմիրկեսն	100 Աննիքէյ
110 Ռումէլիսար	90 Զենկէլքէյ
100 Պէպէք	80 Պէյլըպէյի
80 Արնավուաքէյ	50 Գուրզունձրդ
80 Գուրուչչմէ	20 Խոսկիւտար
60 Օրթաքէյ	
40 Պէշէպաշ	
30 Գապաթաշ	

Պետյուի Ենի Հէկի թաղը շետակ ճամրուն վրայ եղած շնչեանէն կը առնցին :

Ճախուէ : Այս շնչեանէն 1000 կան գուն տեղ ունի, որուն 400 կանդունը դործարաններն շնչեանէ :

Ուզողը կինայ երթալ աչքէ անցունել : Խակ ուրիշ պէտք եղած տեղեկութիւններն ստանալու համար պէտք է երթալ մայրաբաղթին Խյրի դափութազ կը եղած շնչեանէն, եւ հան շամի այիլ ազան կամ անոր ընկերները դանկով անոնց հետ խօսիլ :

— o —

Անցեալ կիրակի օրը, ապրիլ 24, վախճանեալ Հէփէթ փաշային կարամինները վաճառվել սկսան աճուրդով իր առնը մէջ որ Մահմաւտ փաշայի բաղնիքն քովն է : Այս փաճառումը ամեն կիրակի եւ ուրբաթ օրերը պիտի շարունակի : Եւ որպիշեաւ փախճանելցյն պարտքը՝ վաճառված ապրանքներուն արժեքներէ աւելիէ, առնելքը ունեցողներն ալ կրնան աճուրդին ներկայ դանցվել էրբեւ գնող եւ իրենց առնելիքներն տեղ ապրանք առնուլ գործերնին շուտով լնցունելու համար : Այս աճմինքը որ առնելիքը ընկնին եւ կուզեն ազգանը զնել ստակը կանխիկ պիտի վճարեն, կամ թէ որ ըստակը վճարելու համար շաբաթ մը պայմանաժամ արվի իրենց, առած ազգանքնին պիտի չկրնան մերկայացընեն : Այս պայմանաժամն աճնենելն ետեւ եղած պահնմանըները չպիտի մափի ըլլավին, բայց միայն թէ որ ստուգի որ ծանր արգելք մը պատահելով ետ մնացերէ :

— o —

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար : Այ ծախուի Ա. Պալու և Մ. Մինասիս եւ ընկերաց Ամերիկայի Մալազան, 17 Օմէր փողոցը, Պալաթիքա :

— o —

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :

Ամերիկայի հրապահ իւթիւն շատ հարկաւոր է ընտանեան գործածութեան համար :